

Володимир Васильович Шарко

25.09.1949 – 07.10.2014

7 жовтня 2014 р. у віці 65 років пішов із життя видатний математик і талановитий вчитель Володимир Васильович Шарко.

Він народився 25 вересня 1949 р. у смт. Отиня, тепер Отинія Коломийського району Івано-Франківської обл. в сім'ї службовців. У 1959 р. батьки переїхали до м. Станіславів (нині Івано-Франківськ). Під їх впливом захоплення математикою формувалося у Володимира Васильовича з раннього дитинства. Велику роль у цьому зіграло те, що його батько, Шарко Василь Іванович, до другої світової війни був вчителем математики в старших класах середньої школи в м. Ізюм (Харківська обл.).

Після закінчення середньої школи №5 в м. Івано-Франківську він вступив до Київського державного університету ім. Тараса Шевченка. У 1973 році після завершення навчання на механіко-математичному факультеті був прийнятий до аспірантури Інституту математики Академії Наук УРСР. Його науковим керівником був професор Юрій Юрійович Трохимчук. У 1976 році в Інституті математики АН УРСР захистив кандидатську дисертацію, а в 1987 р. у Математичному інституті ім. В.А. Стеклова АН СРСР — докторську дисертацію за спеціальністю геометрія і топологія.

З 1976 р. життя Володимира Васильовича було нерозривно зв'язане з Інститутом математики НАН України. У 2001 році в Інституті математики був створений відділ топології і В.В. Шарко був обраний завідувачем цього відділу, а в 2007 р. він був призначений на посаду заступника директора з наукової роботи Інституту математики.

В.В. Шарко був провідним спеціалістом в області топології та її застосувань. Його перу належать біля 100 наукових робіт серед яких дві монографії з топології. Двадцять його учнів захистили кандидатські дисертації, троє з них також стали докторами наук.

У свої перших роботах В.В. Шарко суттєво розвинув теорію Морса, побудувавши нові інваріанти ланцюгових комплексів і застосувавши їх до вивчення алгебраїчної природи неоднозв'язних многовидів. Зокрема він отримав необхідні та достатні умови існування мінімальних ланцюгових комплексів в гомотопічному типі, а також описав компоненти зв'язності просторів точних функцій Морса на неоднозв'язних многовидах.

Подальші інтереси Володимира Васильовича відносились до теорії динамічних систем. В спільних працях з академіком РАН А.Т. Фоменком ним було знайдено оцінки для числа замкнених орбіт гамільтонових систем на многовидах. Крім того, В.В. Шарко детально дослідив структуру гладких функцій та векторних полів з ізольованими особливостями на поверхнях і отримав умови їх топологічної еквівалентності, а також отримав незалежне доведення класифікації компонент зв'язності просторів функцій Морса на компактних поверхнях.

В останні роки основну увагу він приділяв застосуванню методів некомутативної геометрії до алгебраїчної топології та якісної теорії векторних полів на многовидах. Зокрема, В.В. Шарко побудував нові L^2 -інваріанти гільбертових комплексів і з їх допомогою отримав точні значення мінімально можливого числа замкнених орбіт відповідного індексу у цього класу векторних полів, а також довів, що ці числа є гомотопічними інваріантами многовиду.

За свої видатні наукові досягнення В.В. Шарко був нагороджений премією ім. Миколи Остроградського (1980 р.), преміями Крилова (2005 р.) і Лаврентьєва (2010 р.) Національної Академії Наук України, Державною премією України у галузі науки і технології (2006 р.). У травні 2006 року на Загальних зборах Національної Академії Наук України В.В. Шарко був обраний членом-кореспондентом НАН України.

Володимир Васильович був дуже енергійною людиною і зробив багато для розвитку математики в Україні та за її межами. З 1987 року він працював професором Київського Національного Університету ім. Тараса Шевченка. Він також був заступником академіка-секретаря секції математики Національної Академії Наук України, членом Київського та Американського математичних товариств, заступником головного редактора Українського математичного журналу, членом редакційних колегій наукових журналів "Methods of Functional Analysis and Topology" та "Карпатські математичні публікації", праць Міжнародного геометричного центру, а також Математичного бюлетеня Наукового товариства Шевченка.

Навіть в останній день життя він керував засіданням спеціалізованої вченої ради, на якому відбувся захист двох кандидатських дисертацій.

Пам'ять про Володимира Васильовича буде завжди жити в серцях всіх, хто його знав і любив.

Редакційна колегія
Київське математичне товариство
Івано-Франківське математичне товариство